

KOŠTICKÝ ZPRAVODAJ
pro obce Koštice, Vojnice, Vojničky, Želevice – říjen 2015

Vážení občané!

Končí říjen a pomalu se blíží advent. Tentokrát proběhne rozsvícení vánočních stromů ve všech našich obcích hned první adventní víkend – tedy 28. a 29. listopadu 2015. Na připravované akce Vás zveme!

Společenská kronika

V měsíci říjnu významné životní jubileum oslavují:

paní Naděžda Hellerová – 75 let
pan Richard Černík – 60 let
pan Miroslav Kraus –86 let

Blahopřejeme!

V uplynulých dnech zemřela paní Marie Čeňková (roz. Polívková) ve věku nedožitých 73 let.

Čest její památce!

Nepřehlédněte.

- V pátek 2. října 2015 se zájemci o sportovní aktivity sešli ve 20 hodin před budovou obecního úřadu a vydali se na podvečerní procházku pod hrad Házmburk. Na parkovišti pod hradem na nás čekalo otevřené občerstvení a malý ohňostroj. Poděkování patří členům SDH Koštice, kteří v průběhu cesty občerstvili čajem účastníky pochodu a v pozdních nočních hodinách je odvezli zpět do Koštic.
- Následující pátek – tedy 16. 10. 2015 se uskutečnilo již tradiční setkání důchodců. Na programu bylo vystoupení dětí z koštické ZŠ a MŠ, nechybělo malé občerstvení i taneční zábava. Jako vždy se sedělo při vzpomínkách do pozdních nočních hodin.
- V úterý 27. 10. 2015 členové SDH Koštice připravili malý lampionový průvod zakončení zapálením vatry na počest T.G.Masaryka. Akce jako vždy příjemná a povedená.
- Postupně se otevírají dotační tituly na **výstavbu kanalizace a ČOV** – proto je pro občany připraveno informační setkání pravděpodobně dne 25.11. od 17 hodin na sále KD Koštice (termín bude ještě potvrzen podle možností pozvaných odborníků).
- V uplynulých dnech **došlo k vandalskému činu** – u křížku v Želevicích byl zlomen malý stromek, který tam již 3 roky rostl! Podářilo se nám v rámci projektu dětí a mládeže 72 hodin – Ruku na to **zajistit 2 vzrostlé stromy** – jeden byl tedy hned zasazen na místo bývalého stromku. Druhý strom děti zasadily k novému sportovišti. Všem zúčastněným dětem děkujeme za pomoc!
- Zájemci o domácí výrobu čokoládových bonbónů – pralinek se hlásí na obecním úřadě.
- V pátek 4. prosince 2015 máte možnost **poslat balónek se svým přáníčkem Ježíškovi**. Přáníčka si připravíme na sále, připevníme je na balónky a potom je na pokyn z rádia společně vypustíme. Balónky dostanou účastníci zdarma.
- Zájemci o výlet na adventní trhy do německého Freibergu se přihlásí u paní Zelinkové, cena autobusu 50 Kč.

Přehled nejbližších akcí:

Sobota 31. 10. 2015	Dýňování	15 hod	škola Koštice
Neděle 1. 11. 2015	Dušičková slavnost hod hřbitov)	17 hod	kostel Koštice (od 16
Sobota 14. 11. 2015	Den se zeleninou	16 hod	knihovna Koštice
Sobota 28. 11. 2015	rozsvícení vánoč. stromu v Želevicích, Vojnicích a Vojničkách – bude upřesněno		
Neděle 29. 11. 2015	Adventní výstava + trhy + rozsvícení stromu v Košticích – bude upřesněno		
Pátek 4. 12. 2015	Pošli balónek Ježíčkovi	14.30	sál KD Koštice (v 15.15 společné vypuštění)
Sobota 5. 12. 2015	zájezd na adventní trhy do Německa		
Neděle 6. 12.2015	Mikulášská nadílka	15 hod	sál KD Koštice

Tajemství domů - č.p. 16 + 17

Převozníci v Košticích

Obyčejný malý domeček v zátočině řeky Ohře skrývá barvitě osudy svých obyvatel, většinou převozníků či panských porybných. Málokterý dům v Košticích má tak zajímavou historii jako obydlí převozníka, dnešní č. p. 17. Původně byl ovšem součástí velkého statku, tzv. chalupy Bečovského nebo Bečovské, kterou tvořila dnešní č. p. 15, 16 a 17.

Mocný a rozvětvený rod Vokrmanů se věnoval převoznictví více než dvě stě let a nenajdeme v Košticích rodinu, která by s nimi nebyla spřízněná. Prvním historicky doloženým převozníkem byl Václav Vokrman, který se ženil 20.12.1668 s Annou Richtrovou. Vokrmanové byli převozníky a později též rybáři (zřejmě asi v dnešním smyslu slova porybnými) po všechny další generace.

Václav s Annou měli šest dětí, z nichž významní byli hlavně dva synové, Jan a Šimon. Jan se stal v r. 1706 majitelem usedlosti, skládající se z dnešních č. p. 16 a 17. V r. 1713 byla chalupa rozdělena na statek a přívoz. Č. p. 17 – přívoz vlastnila větev Jana Vokrmana, statek č. p. 16 se stala majetkem větve Šimonovy. Vedlejší usedlost č. p. 15 (nejdříve oddělenou součástí chalupy Bečovské) koupil v r. 1759 Jan Jiří Vokrman, vnuk Jana Vokrmana. Jeho dcera Marie se provdala r. 1762 za Matěje Richtra, který byl od té doby zván po chalupě Vokrman.

Druhý vnuk Janův Jiří Vokrman, rybář a převozník, vlastnil od r. 1757 dům č. p. 17 – přívoz. Jeho manželka Marie Magdalena byla oblíbenou kmotrou koštických dětí a v křestních zápisech je nazývána „rybářka“.

Sedm let poté celé Koštice postihlo veliké neštěstí na přívoze. 15.ledna 1764 na den Jména Ježíš, když Košticí z Pátku od služeb božích odešli, převážejíce se přes řeku, loďka přívozu se pod nimi převrhla a 14 osob koštických a 6 želevských se utopilo.V onen tragický den se na horním toku Ohře hnuly ledy a když se místní vraceli z bohoslužby, smetly je valící se kry do vody, ze které nebylo úniku. Utonulí byli vesměs sami mladí lidé, a co je nejtragičtější, mezi nimi snoubenci chystající se na svatbu, po druhých ohláškách, a těhotná žena. Utonula i dcera převozníka Jiřího Vokrmana Marie.

Dům č. p. 17 má od roku 1781 status panského domu rybářského a sídla převozníka. Od r. 1800 je ve vlastnictví velkostatku Lobkoviců, a to i později v 19. století, kdy se na velkostatku vystřídal několik nájemců. Složitými rodinnými vazbami mezi Richtrovými, Vokrmanovými a Sunkovskými se porybným stal na začátku 19. století František Sunkovský, který už však bydlel v č. p. 22. (Jeho dcera Kateřina se v č.p. 17 provdala za Jakuba Naima z Pátku, který také byl v roce 1818 na krátký čas převozníkem.)

12.11.1816 se berou v č. p. 17 převozník (kdy se jím stal, je otázkou) Václav Valtr, syn nájemníka a výminkáře z č.p.26, a Marie Anna Fojtová, dcera zednického mistra Jana Fojty a jeho ženy Kateřiny Bauerové. Téhož dne se u přívozu berou i sestra nevěsty Kateřina Fojtová a Vavřínek Kocánek, invalida a vysloužilý Regimentu Klenau Chevaux legers, původem z Vojnic

č.p. 11. Chevaux legers, francouzsky doslova lehcí koně, nazývaní též švališaři, byl nový typ útočného jezdeckva s lehkými koňmi, vzniklý ve válce sedmileté. Švališaři byli vyzbrojeni karabinou, pistolí a palašem. Lidé je též nazývali rejtaři. Exotické jméno hlavního velitele jednotky švališarů je jen přepisem jména významného českého šlechtice. Klenovští z Klenové (německy von Klenau und Janowitz) patřili odjakživa k významným českým rodům. Hrabě Jan z Klenové a Janovic (1758-1819) válčil v napoleonských válkách, významně se zúčastnil bitvy u Lipska. Zúčastnil se též francouzských revolučních válek, kdy během Velké francouzské revoluce hlavně ve válce První koalice bojovaly evropské mocnosti proti revoluční Francii. Zemřel jako generál a dvorní válečný rada. Byl nositelem Železného kříže Marie Terezie, Velitelského kříže Marie Terezie, Velitelského kříže Leopoldova řádu, Velkého kříže Leopoldova řádu, Carského řádu Alexandra Něvského, Carského řádu sv. Vladimíra.

Z nenápadného zápisu v matrice tedy zjišťujeme, že rodák z malých Vojnic a obyvatel Koštic (žil později v č. p. 59) se zúčastnil napoleonských bitev a byl vojákem významného vojensk. útvaru rakouské armády.

Jak vidno, převozníci se začínají střídat, vždy jsou však nějak původně spjati s rodinou Vakrmanů, která bydlí tu v č. p. 16, tu v č. p. 17, a jejich příbuzenské vazby už jsou natolik spletené, že nezúčastněný ztrácí přehled.

Jan Pova se oženil se vdovou Barborou Wegvartovou, roz. Sunkovskou, z č. p. 22, jejich syn Martin Pova si vzal Rozálii, dceru Antonína Vakrmana a Kateřiny Fohri, a stal se převozníkem. Vnučka Antonína a Kateřiny Anna Vakrmanová se provdala za kočího Josefa Kronvalda, i ten byl krátký čas převozníkem, později se však stal správcem velkostatku, což naznačuje, že to byl asi nadmíru schopný člověk. Povové a jejich příbuzní jsou od té doby převozníky až do poloviny 20. století. Např. vnučka Martina Povy Marie se provdala za Antonína Macka, a ten se stal samozřejmě též převozníkem. Jeho rodina měla kdysi veliký statek v Ouřeci, koupili pak dům č. p. 22, který zřejmě vyhořel (nebo se stala jiná tragédie), protože všichni Mackové pak byli vedeni jako podruzi (bezzemkové).

Další tragédie se stala v č. p. 17 v roce 1856. V r. 1855 zemřela Kateřina Jirgelová, manželka nádeníka Ondřeje Jirgela, který pocházel z Polska. Smrt manželky asi neunesl a 25.2.1856 se oběsil. Bylo mu 75 let, pravděpodobně ho existenčně tížilo i to, že už nemohl pořádně pracovat. Suchý dovětek faráře „oběsil se a byl na hřbitově v koutě zahrabán“ mrazí ještě dnes.

Od r. 1869 je převozníkem Jan Mates s manželkou Rozálií Medkovou, byl rovněž velmi složitě spřízněný s Vakrmanovými a Povovými. V roce 1877 je převozníkem Karel Pova, v 90. letech 19. století zde bydlí dělník a převozník Václav Flek z Vojnic. 2.7.1893 se tu narodila Marie, dcera Antonína Štýbra a Anny Marie Vágnerové, nevlastní dcery Matěje Povy, převozníka z čp. 17.

Po 1. světové válce nechal přívoz zrekonstruovat nový majitel velkostatku pan Karhan ve velkém stylu i s novými loďkami pro zábavu. Loďky se při této příležitosti naučil vyrábět tesař pan Polívka a staly se hlavní náplní jeho příští práce.

Soupis obyvatel ze sčítání lidu r. 1921 (přívoz patřil do majetku velkostatku knížete Lobkovice) nám o obyvatelích oznamuje, že zde bydlí: Pova Václav, převozník, Povová Karolína, manželka, dělnice u nájemce velkostatku Kamila Honky, Pova Rudolf, syn - invalida, Vykouková Viktorie, dcera, dělnice u Kamila Honky.

Majitelem domu č. p. 16 je od r. 1776 Antonín Vakrman, syn Václava Vakrmana. 8.11.1774 se oženil s Kateřinou Fohri. Od r. 1792 jsou též obyvateli domu čp. 17.13.7.1806 si jejich dcera Kateřina bere Václava Krejzu z č.p. 24, který se stává spolujednatel č. p. 16. Jejich dcera Josefa se provdala r. 1858 za Václava Karfíka z č. p. 40 a od té doby se dům stal majetkem rozsáhlé rodiny Karfíků. Soupis sčítání lidu r.1921 hovoří takto: Karfík Jindřich, hospodář, Karfíková Antonie, manželka, Karfíková Anna, dcera, dělnice v hospodářství, Karfíková Julie, dcera, dělnice v hospodářství.

Koštický přívoz fungoval až do 60. let 20. století, v posledku jako ponton, přes který se hnala stáda na pastvu na páteckou stranu řeky. Později si tamní pozemky zemědělská družstva různě vyměnila. Jeden z posledních Povů působil jako ponocný a obecní strážník, pamětníci na něj vzpomínají ještě z doby po

2. světové válce. V č. p. 17 dodnes žije pan Kalita, potomek rodiny Povových. Krásnou chaloupku opravil tak, že dokonale připomíná staré časy, kdy bývala sídlem převozníka. V zátoce zimují labutě a divoké kachny, místo je častým cílem procházek, mimo jiné proto, že je zde od ledna 2014 pamětní zvonička na památku dvaceti utonulých.

Vzhledem k tomu, že na Pátek se v současnosti musí jet složitou cestou přes Křesín, určitě bychom i dnes přivítali cestu přívozem, obzvlášť na tak krásném místě.

Irena Hellerová Koštice

Kontakty: ou-kostice@obeckostice.cz, tel.: 415 693 541, www.mesta.obce.cz/kostice